

FZS: A Gondolat-jellel, szerintem az a baj, hogy csupán egyes emberek megnyilatkozása, akik normatív programokkal állnak elő. Persze a gyakorlatot befolyásolni kéhez. Végül is nem fejtegetem, csak annyit, hogy tökéletesen egyetértek Czapi Gyula legutóbbi írásával.

KT: Mi van az ösztöndíjjal? Mindenféle híresztelések kaptak szárnyra. Jó lenne, ha a Gondolat-jel ezzel is foglalkozna.

A "reform után" milyennek ítélték most a KISZ-életet most a karon?

KM: A belső mozgás sok lehetőséget, változást hozott.

FZS: Reformnak tartani ezt még túlzás!

KT: Nincs érdeklődés még ezek után sem. Óriási szervező munkába kerül még összehozunk egy programot. Kevesen veszik komolyan, mert "minek". Olyan mintha nekem tennének szivességet. Így aztán, hogy egy előadás milyen lesz, megvan-e minden szükséges feltétele /vetítő, no és közönség kellő számban/ az mindig az utolsó pillanatban dől el. Addig kész dűli.

VB: Nem annyira közös ügy, mint azt a programjaink mutatják.

Mennyire politikusak a programjaitok? Igény-e ez?

FZS: Az alapszervezet a politikus.

KM: Azért az előadások, egy-egy beszámoló nem csak X. ország természetrajzát mondja el. Szó esik a politikai rendszerekről is, persze ez inkább az előadótól függ. Próbálunk kérdezni is.

Gondolom, sok mindent már előre is terveztek. Például?

KM: Terveink vannak, de hogy meg is valósul...? Kapcsolatot tartunk fenn az Öreg Otthonával. Egy irodalmi összeállítással készülünk meglátogatni őket. A SZOTE-sokkal szeretnénk közös programokat. Most a közeljövőben egy londoni MTI tudósítót várunk.

KT: Jó lenne, ha az egyéni levelezés is bejönné.

KM: Függetlenül van egy irodalmi-estünk Boldizsár Ivánnal. Az időpont körül va problémánk. Persze ezen kívül a hagyományos programok is mennek: a nemzeti estek. Legközelebb a németre és a latin amerika-estre kerül sor. Tudod igekszünk inkább keveset tervezni, de az legyen is meg.

Köszönöm a beszélgetést.

Készítette: Tóth Margit

TÁJÉKOZÓDÁS!

TÁJÉKOZÓDÁS!

Vendégünk volt Liska Tibor

A JATE Klubban február 27-én zsufolásig megtelt teremben az est szívélyes házigazdája a következő szavakkal mutatta be az "előadót": "Szeretettel köszöntöm Liska Tibort, aki a kisvállalkozásokról fog előadást tartani."

Liska Tibor a szocialista vállalkozási eszme prófétája és apostola összeráncolta homlokát és bizonyára arra gondolt, hogy "Érti-e, és értheti-e egyáltalán társadalmunk ezt a már kezdettől is ellentmondásos újat, amely a mai megvalósult, létező szocializmus méhéből születve, s egyelőre csak szülőapparátusát terhessé dagasztva fejlődik. Hogyan érthetné, ha még a nagy szaktudósoknak sem magától értetődő, hogy a személyes társadalmi tulajdon ellentéte az állami és magántulajdon. Az egyik oldalon a személyes társadalmi tulajdon, csak társadalmi jussként és licittel szerezhető, a másik oldalon pedig együtt büzlik minden magán-, állami-, csoport-, hivatali vagy egyéb tulajdonosi kiváltság."

De mi ez az önellentmondó kategória, személyes társadalmi tulajdon? Liska Tibor vállalkozás koncepciójának központi kategóriája. Szerinte a társadalmi tulajdon a társadalmi, hogy azt senki/így az állam illetve ennek nevében egy bürokratikus hiteles/ ne sajátíthassa ki, előjogokat szerezve ezáltal. Mindig az rendelkezhet vel

aki a legtöbb hasznot hajtja a társadalomnak, az veheti vállalkozásba. De mi a vállalkozás?

A szocializmus autentikus társadalmi magatartásformája. A szolgálatteljesítés, hivatalnoki magatartás, feudális vonás, elkorcsosítja az embert, kiöli kritikai szellemet, az önmegvalósítás lehetetlen. "Az egész állammonopolista világotunkat - keleten és nyugaton nem egyforma céllal, mértékben és módon - guzsbakötő kincstári bürokráciákat a legkülönbözőbb oldalról is egyetlen nagyfőnő jószándék vezérli. Akár alulról történő megválasztással, akár felülről káderező kinevezéssel, akár a családilag örökölt magántulajdon hatalmával, de mások dönthessenek előre az egyénről." Éppen ezért biztosítani kell a vállalkozás szabadságát. De mikor szabad a szocialista vállalkozás? Liska szerint: "...annyira és akkor szabad, ha nincs protekcionista lobbey, állami, szövetkezeti, ágazati, funkcionális vagy területi törvényes maffia, amely élődiként megüzenthetné a veszteségtermelőket, s visszaültethetné a többiek nyakára".

Csupán három kategóriát ragadtam ki abból, amiről Liska Tibor megszállottként beszélt újfólig.

Ugyanilyen megszállottként vitatkozik Kornai Jánossal, Hoch Róberttel, Berend T. Ivánnal és tovább folytathatnám azok névsorát, akik hátról-hétre pro és kontra kifejtik érveiket Liska nézeteivel kapcsolatban. Többségük Liska nézeteinek, javaslatainak majd minden részletét önmagában és külön fontosnak, egyes szférákban nagyon hasznosnak tartja, de a gondolatokból felépített rendszerével nem tudnak egyet érteni.

A "-" hasábjain nincs lehetőségem a beszélgetés során elhangzott - bár nem rendszerezett - gondolati rendszer ismertetésére, éppen ezért beszélgetésre invitálok a T. olvasót.

Foglalkoznunk kell olyan közgazdasági gondolatokkal, amely a magyar társadalmat tökéletesen diagnosztizálja, ahol megörzödt a gnoszeológiai rendszer, amely a lét elsőbbségét, a gyakorlatot, mint az igazság kritériumát feltételezi. Foglalkoznunk kell olyan elmélettel, amely társadalomfilozófiájának középponti kategóriája a szabadság, amely elmélet a marxizmustól mindent átvesz, ami egyetemes közkinés. Liska Tibor ökonómiájában hatékonyság-, jólét-centrikus, de nem könnyelmű, egyoldalú szelekciós elve az egyparaméteres tőkeérték licitálás? Hogyan valósítható meg a rendszerben a biztonság szükségletének kielégítése? Képes-e az egyensúlyi kamatláb a piacot szabályozni? Ezek Kornai János fenntartásai.

Igyza van-e Berend T. Ivánnak, amikor azt mondja, hogy: Liska Tibor rendszere elszakad a realitásoktól, a történeti folyamatok menetétől, s valamiféle "nagy ugrást" tételez, a kontinuitások kiküszöbölését. Vagy mennyiben hagyhatjuk figyelmen kívül Liska Tibor véleményét a szocializmus politikai gazdaságtanáról, mely szerint az nem tudomány, hanem kívánságlista, a mindenkori piackorlátozó napi politika apológiája.

Ugy vélem ezekről beszélnünk kell - Liska szavaival élve - azért, mert "Az esznák nemcsak jóra mozgósíthatnak, hanem kiforratlanságuk, kipróbálatlanságuk mértékében árthatnak is. Ha nem tudunk magunkon segíteni, akkor a holnapi szent inkvizíció a ma szentté avatás alatt álló vállalkozás-eszme nevében fog bennünket vagy utódainkat máglyára vinni."

Oláh János